

Szanowni Państwo,

Muzeum Przyrody – Dwór Lutosławskich w Drozdowie, położone jest na dwóch działkach ewidencyjnych o łącznej powierzchni niespełna 3 ha, na których są usytuowane zabudowania Dolnego Dworu, Ośrodka Edukacji Ekologicznej oraz zabytkowy park dworski. Całość - jako „zespół dworski”, jak i poszczególne jego części figurują w rejestrze zabytków nieruchomości województwa podlaskiego, wyjąwszy budynek Ośrodka Edukacji Ekologicznej, wybudowanego w 2012 roku.

Budynek Dworu stanowi cenny przykład architektury rezydencjonalnej. Składa się z 2 części:

- dworkowej- pochodzącej z II. połowy XVIII w., pierwotnie wzniesionej z drewna modrzewiowego, w latach 1978- 1984 częściowo rozebranej i zrekonstruowanej w betonie i cegle, dach kryty gontem;
- oraz willowej- wybudowanej z inicjatywy Franciszka Dionizego Lutosławskiego w stylu neorenesansowym w 1895 r. według projektu warszawskiego architekta Franciszka Lilpopa; jest to budynek na rzucie prostokąta, dwukondygnacyjny, podpiwniczony, murowany z cegły, tynkowany, o dachu wielospadowym, krytym blachą miedzianą. W 2019 roku zrealizowano w willi od strony parku - projekt „Remont fasady południowej budynku Muzeum Przyrody w Drozdowie” w ramach środków pozyskanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

Teren objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod zabudowę usługową – usługi publiczne: administracyjne, nauki i kultury. Nieruchomość obejmuje pełna strefa ochrony konserwatorskiej.

Oznacza to, że podejmowane przez Powiat Łomżyński działania, mają ściśle określone ramy projektowe, w których muszą się mieścić. Obowiązujące wymogi planistyczne są jedynie efektem ogromnej spuścizny tego wyjątkowego miejsca, uwarunkowanej historycznie i przyrodniczo, która jest dla nas powodem do dumy i wyzwaniem, by sprostać tym, o których przed ponad 100 laty pisała Sofia Lutosławska z domu Pérez de Eguía y Casanova de Plá y Cancela *„mają dyskretnie poczucie zasłużonej satysfakcji ludzi, którzy idą przez życie wiedząc, co mają robić i to czynią”*.

Podejmowane przez nas inicjatywy mają na celu osiągnięcie najwyższego stopnia dbałości o całe dziedzictwo tego miejsca, by nie tylko nadać mu odpowiednią

formę, poprzez modernizację Dolnego Dworu, która będzie atrakcyjna audio-wizualnie, bez utraty charakteru ziemiańskiej rezydencji, którą posiada, ale też zachować dla przyszłych pokoleń, przy jednoczesnym zwiększeniu atrakcyjności aranżacji wystaw, z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań.

Muzeum zostało utworzone w 1984 r. i działa obecnie jako samorządowa instytucja kultury Powiatu Łomżyńskiego. W 2019 r. Rada Powiatu Łomżyńskiego zmieniła dotychczasową nazwę z „Muzeum Przyrody w Drozdowie” na „Muzeum Przyrody – Dwór Lutosławskich w Drozdowie” uznając, że najwyższy czas przywrócić siedzibie rodu Lutosławskich, należną im pamięć, poprzez wzmocnienie działań Muzeum na polu historii, co w momencie jego tworzenia nie było możliwe, gdyż przy reformie rolnej – ówczesne władze PRL potraktowały właścicieli ziemskich na równi z Niemcami i zdrajcami narodu skazanymi prawomocnie przez sądy polskie za zdradę stanu, pomoc udzieloną okupantowi i inne podobne przestępstwa.

Tylko mała powierzchnia majątku, uratowała po II Wojnie Światowej Dolny Dwór przed losem, który spotkał inne majątki, którymi usiana była Ziemia Łomżyńska.

Miejsce to, ma bez wątpienia, ogromny potencjał, który pragniemy rozwijać. Chcemy pokazać Polsce i Światu:

1. Rodzinę Lutosławskich – 6 wybitnie uzdolnionych synów Franciszka Dionizego, pochodzących z 2 małżeństw - z Marią ze Szczygielskich, a po jej śmierci – z jej siostrą – Pauliną ze Szczygielskich, wypracowało ponadprzeciętny dorobek intelektualny w dziedzinach chemii, inżynierii, medycyny, filozofii, muzyki, edukacji, czy rolnictwa, zwieńczony uzyskaniem stopni naukowych w poszczególnych naukach; byli to społecznicy, zaangażowani politycznie w sprawę polską w obozie Narodowej Demokracji. Ich żony należały również do nietuzinkowych kobiet – bardzo aktywne społecznie i zawodowo.
2. Romana Dmowskiego – męża stanu, przedstawianie dokonań którego w zebrany dzisiaj zacnym gronie miłośników historii – byłoby nietaktem. Powiem tylko, iż zanim zamieszkał u schyłku swego życia w willi, bywał tu kilkakrotnie.
3. Przyrodę Doliny Narwi – jej piękno dostrzegali członkowie rodziny Lutosławskich, rozkoszując się nim podczas spacerów na tzw. górkach drozdowskich, ale też wykorzystując walory krystalicznej wody do produkcji

znanego u schyłku XIX wieku, na całym świecie – piwa, które zdobyło złoty medal w 1876 r. na wystawie przemysłowej w Filadelfii, a dwa lata później – w Paryżu. Dziś fakt, że Drozdowo leży w obszarze cennym przyrodniczo potwierdzają liczne formy ochrony przyrody obejmujące ten właśnie obszar. Należą do nich: Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi, posiadający swoją siedzibę również w Drozdowie; obszary Natura 2000: Przełomowa Dolina Narwi – dyrektywa ptasia oraz Ostoja Narwiańska – dyrektywa siedliskowa; Rezerwat przyrody „Kalinowo”; liczne pomniki przyrody – wiekowe drzewa umiejscowione w samym parku dworskim, jak i na terenie wsi.

W latach 2021 – 2022 na terenie Muzeum będą realizowane 3 zadania:

- 1) *„Drozdowo, dwór Lutosańskich, Muzeum Przyrody (XIX w.): wymiana pokrycia dachowego wraz z rynnami, wymiana świetlika oraz renowacja kominów w części willowej muzeum” dofinansowane przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu kwotą 344.780,20 zł;*
- 2) *„Utworzenie Muzeum Romana Dmowskiego i Rodziny Lutosańskich w Drozdowie” dofinansowanego z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych kwotą 4 mln zł, w którego zakres wchodzi modernizacja Dolnego Dworu – etap I (przebudowa wnętrza, dostosowanie do nowych funkcji, wyposażenie w niezbędną infrastrukturę) oraz budowa nowej przestrzeni dla wystaw przyrodniczych, które muszą zostać przeniesione;*
- 3) *„Utworzenie Muzeum Romana Dmowskiego i Rodziny Lutosańskich – przywracanie blasku dworowi” dofinansowanego kwotą 600.000,00 zł ze środków Funduszu Patriotycznego – edycja 2020-2021 Wolność po polsku, będącego w gestii Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego.*

Koncepcja, której wykonanie zaplanowaliśmy, polegająca na **„Utworzeniu Muzeum Rodziny Lutosańskich i Romana Dmowskiego – Ośrodka Historyczno-Przyrodniczego w Drozdowie”** we współpracy z Instytutem Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, współprowadzonego przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu – wchodzi dziś w fazę realizacji.

Wystawy przyrodnicze zostaną przeniesione z Dworu do rozbudowanego na ten cel Ośrodka Edukacji. Tam – na 300 metrach nowej powierzchni wystawienniczej zostanie umieszczona stała ekspozycja dotycząca ptaków i ssaków oraz cała akwarystyka. W ten sposób prawie 40-letni dorobek Muzeum obejmujący badania przyrodnicze terenowe i doświadczalne nad fauną i florą Doliny Narwi – zostanie zachowany. Stali bywalcy „Ogólnopolskich Dni Akwarystyki”, czy „Dni ziół Narwiańskich” będą mogli w nich uczestniczyć w nowej przestrzeni, która powstanie jako przedłużenie skrzydła istniejącego budynku Ośrodka Edukacji.

Dzięki temu - w zabytkowym budynku Dworu – zwiększymy powierzchnię wystaw historycznych o 180 m², które zajmowały dotychczas 51 m². Po przebudowie i modernizacji - ekspozycje historyczne zajmą całą powierzchnię wystawienniczą parteru – łącznie 237m². Zadanie, w części związanej z substancją zabytku, polegać będzie na wymianie wewnętrznych instalacji technicznych, dalszym remoncie elewacji zewnętrznej oraz połaci dachowej, zakupie i montażu windy.

Docelowo – życie Rodziny Lutosławskich i Romana Dmowskiego będzie przedstawione w atrakcyjny, ciekawy dla zwiedzających sposób, co ma ich zachęcić do samodzielnego kontynuowania poznawania historii przedstawionych postaci, a przez to historii naszej Ojczyzny. W ten sposób zostanie zrealizowany główny cel projektu – jakim jest upowszechnianie i popularyzacja wiedzy o dorobku polskiej myśli społeczno – politycznej Romana Dmowskiego i rodziny Lutosławskich, jako źródła wartości i inspiracji w odkrywaniu własnej tożsamości obywatelskiej.